FIȘA DISCIPLINEI

Metodologia restaurării picturii pe lemn și documentație de restaurare III

The Methodology of Restoring the Wood Painting and Documentation of Restoration III

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	**Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca**
1.2. Facultatea	**de Teologie Ortodoxă**
1.3. Departamentul	**de Teologie Ortodoxă**
1.4. Domeniul de studii	**Arte vizuale**
1.5. Ciclul de studii	**Licență**
1.6. Programul de studii / Calificarea	***Artă sacră***
1.7. Forma de învățământ	**Învățământ cu frecvență**

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	***Metodologia restaurării picturii pe lemn și documentație de restaurare III (C+S)***					Codul disciplinei	**OLR3052**
2.2. Titularul activităților de curs					**Pr. conf. dr. restaurator Marin Coțețiu**		
2.3. Titularul activităților de seminar					**Asist. univ. dr. Victoria Grădinar**		
2.4. Anul de studiu	**III**	2.5. Semestrul	**1**	2.6. Tipul de evaluare	**E**	2.7. Regimul disciplinei	**DS**

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	**3**	din care: 3.2. curs	**2**	3.3. seminar/ laborator/ proiect	**1**
3.4. Total ore din planul de învățământ	**42**	din care: 3.5. curs	**28**	3.6 seminar/laborator	**14**
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					**ore**
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					**6**
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					**14**
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					**8**
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					**2**
3.5.5. Examinări					**3**
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				**33**	
3.8. Total ore pe semestru				**75**	
3.9. Numărul de credite				**3**	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	**Nu este cazul**
4.2. de competențe	**Nu este cazul**

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate[1]

Competențe profesionale/esențiale	• Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare, informare, cercetare teologică și artistică plastică: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicarea practică, proces al realizării operei de artă plastică eclesială și conservării - restaurării acesteia • Indentificarea, analiza, explicarea, implementarea și reprezentarea iconografică a subiectelor teologice și a elementelor de limbaj plastic (grafic și cromatic) folosite în elaborarea artefactelor și a imaginii vizuale • Soluționarea problemelor de ambientare a spațiilor plastice (abordarea compozițională, identificarea modalității de redare a subiectelor picturale în spațiile eclesiale sau civile); identificarea, analiza și descrierea factorilor ce acționează în timp asupra stării de conservare a obiectelor de artă din patrimoniul eclesial • Propunerea și soluționarea tuturor problemelor tehnice și tehnologice de transpunere a subiectului teoretic în spațiu plastic (asimilarea tehnicilor artistice tradiționale) • Investigarea asistată de laboratoare specializate a stării de conservare și diagnoza problemelor ce conduc la degradarea obiectelor de artă; stabilirea unor tratamente adecvate, soluționarea tuturor problemelor tehnice,metodologice și tehnologice de conservare - restaurare (implementarea și asimilarea tehnicilor specifice) în vederea salvării, conservării și restaurării acestora • Consiliere profesională și de integrare socială
Competențe transversale	• Aplicarea adecvată a principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale definitorii pentru munca în sfera producerii operei de artă • Aplicarea eficientă a tehnicilor de relaționare în grup, asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților artistice, în echipă • Identificarea și aplicarea eficientă a metodelor și tehnicilor adecvate de învățare continuă în domeniul artistic și al protejării patrimoniului, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea și identificarea de către studenți a tipurilor de degradări ale picturii pe lemn, precum și a operațiilor de restaurare necesare, conform tematicii semestriale. La finalul cursului, în urma exersării aptitudinii studenților de a lua decizii corecte în perspectiva restaurării, aceștia vor putea stabili diagnosticul și tratamentul optim de restaurare.
7.2 Obiectivele specifice	• Dezvoltarea abilităților practice necesare efectuării operațiilor specifice restaurării picturii pe lemn. • Dezvoltarea abilităților argumentative.

8. Conținuturi

8.1 Curs	**Metode de predare**	**Observații**
1. Tivirea marginilor lacunelor profunde ale stratului de grund	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
2. Chituirea lacunelor stratului de grund și finisarea chiturilor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
3. Reconstituirea ornamentelor imprimate și a celor reliefate cu grund	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
4. Grunduirea elementelor din lemn nou utilizate la completări pe zone din câmpul picturii	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
5. Obturarea orificiilor produse de insecte xilofage pe suprafața stratului de culoare	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice

[1] Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

6. Obturarea orificiilor produse de insecte xilofage pe suprafața panoului cu lemn natur	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
7. Integrarea cromatică a completărilor cu lemn nou inserate pe suprafețe cu lemn vechi natur	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
8. Integrarea cromatică în metoda *velatura*	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
9. Integrarea cromatică în metoda *ritocco*	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
10. Integrarea cromatică în metoda *tratteggio*	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
11. Vernisarea intermediară a picturii	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
12. Vernisarea finală a picturii	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
13. Releveul intervențiilor de restaurare	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice
14. Instrucțiuni pentru buna păstrare a picturii restaurate	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	**2 ore** fizice

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator ştiinţific, *Restaurarea. Ştiinţă şi artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1976.
BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare ştiinţifică*, Ed. Muzeului Naţional Brukenthal, Sibiu, 2015.
BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1996.
DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2000.
ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, Bucureşti, 2011.
LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.
MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iaşi, 2001.
MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgovişte, 2010.
OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, Bucureşti, 2010.
SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2008.
SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timişoara, 2000.
THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004.
VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.
******Caietele restaurării,* Ed. ACS, Bucureşti, 2012- 2025.

8.2 Seminar / laborator	**Metode de predare**	**Observații**
1. Tivirea marginilor lacunelor profunde ale stratului de grund	Lucrare practică	**1 oră** fizică
2. Chituirea lacunelor stratului de grund și finisarea chiturilor	Lucrare practică	**1 oră** fizică
3. Reconstituirea ornamentelor imprimate și a celor reliefate cu grund	Lucrare practică	**1 oră** fizică
4. Grunduirea elementelor din lemn nou utilizate la completări pe zone din câmpul picturii	Lucrare practică	**1 oră** fizică
5. Obturarea orificiilor produse de insecte xilofage pe suprafața stratului de culoare	Lucrare practică	**1 oră** fizică
6. Obturarea orificiilor produse de insecte xilofage pe suprafața panoului cu lemn natur	Lucrare practică	**1 oră** fizică
7. Integrarea cromatică a completărilor cu lemn nou inserate pe suprafețe cu lemn vechi natur	Lucrare practică	**1 oră** fizică
8. Integrarea cromatică în metoda *velatura*	Lucrare practică	**1 oră** fizică
9. Integrarea cromatică în metoda *ritocco*	Lucrare practică	**1 oră** fizică
10. Integrarea cromatică în metoda *tratteggio*	Lucrare practică	**1 oră** fizică
11. Vernisarea intermediară a picturii	Lucrare practică	**1 oră** fizică
12. Vernisarea finală a picturii	Lucrare practică	**1 oră** fizică
13. Releveul intervențiilor de restaurare	Lucrare practică	**1 oră** fizică
14. Instrucțiuni pentru buna păstrare a picturii	Lucrare practică	**1 oră** fizică

restaurate		

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator ştiinţific, *Restaurarea. Ştiinţă şi artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1976.
BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare ştiinţifică*, Ed. Muzeului Naţional Brukenthal, Sibiu, 2015.
BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1996.
DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2000.
ISTUDOR, Ioan, *Noţiuni de chimia picturii*, ediţia a III-a revăzută şi adăugită, Ed. ACS, Bucureşti, 2011.
LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.
MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea şi restaurarea icoanelor şi frescelor*, ETP Tehnopress, Iaşi, 2001.
MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgovişte, 2010.
OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă şi a materialelor structurale*, Ed. OSIM, Bucureşti, 2010.
SANDU, Ion, *Deteriorarea şi degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2008.
SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele şi tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timişoara, 2000.
THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004.
VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.
******Caietele restaurării,* Ed. ACS, Bucureşti, 2012- 2025.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Studiile de caz şi lucrările practice sunt efectuate conform principiilor restaurării ştiinţifice şi metodologiei uzuale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluarea va reflecta corectitudinea execuţiei, calitatea estetică şi expresivitatea documentaţiei de restaurare.	Evaluare în cadrul unei expoziţii semestriale sau al unui eveniment organizat special.	30%
	Evaluarea va verifica aplicarea corectă a cunoştinţelor tehnice de specialitate şi a metodologiei de restaurare în cadrul unei lucrări practice.	Probă practică de examen cu durata de 1 oră	60%
10.5 Seminar/laborator	Evaluarea va lua în considerare implicarea constantă, progresul tehnic, şi respectarea cerinţelor metodologice.	Evaluare cumulativă pe parcursul semestrului, incluzând participarea activă, lucrările realizate şi progresul tehnic.	10%
10.6 Standard minim de performanţă			
• Cunoaşterea principalelor tipuri de degradări ale picturii pe lemn şi a elementelor de bază ale operaţiilor de restaurare cuprinse în conţinutul tematic semestrial al disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)[2]

Nu se aplică

Data completării:
28.09.2026

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:
...

Semnătura directorului de departament

.....

[2] Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu *Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic*, se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "*Nu se aplică.*".